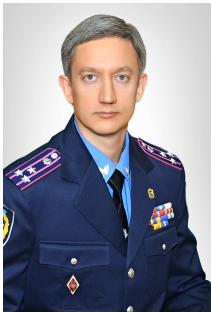
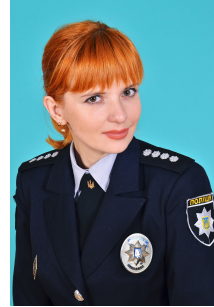

УДК 343.851

Олексій Миколайович ЛИТВИНОВ,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України
(Харківський національний університет
внутрішніх справ)

Євгенія Олексіївна ГЛАДКОВА,
доктор юридичних наук, старший дослідник
(Харківський національний університет
внутрішніх справ)

Пошук нових підходів у боротьбі зі злочинністю вже став «притчею во язицех». Ба більше: продукування радикальних у своїй сміливості ідей подекуди вийшло за межі розумного, тоді як ефективні кроки лежать на поверхні, їх слід лише артикулювати. Нижче ми спробуємо вивчити наркобізнес як звичайну галузь економіки. Виявляється, що між наркокартелями і звичайними компаніями багато спільного – від труднощів в управлінні персоналом до ризиків, пов'язаних із діяльністю інтернет-магазинів. Але особливо важливим є те, що часто всі спроби придушити наркоторгівлю просто не працюють. Чому ж тоді влада з легкістю відмовляється від неефективних заходів з управління легальним бізнесом, але є настільки інертною у протидії наркозлочинності? Ми дійшли висновку, що в своїх безглузких потугах вона допускає чотири основні помилки.

Помилка 1. Одержимість постачальниками

У нестримній війні з наркотиками влада концентрує всю свою увагу на постачальниках – продавцях, тоді як існують ознаки того, що значно логічніше було б звернути увагу на суб'єктів попиту. Численні приклади з очевидністю свідчать, що немає прямого зв'язку між знищенням сировинних плантацій і роздрібними цінами, адже ці витрати повністю несуть виробники через те, що вартість сировини – коноплі або маку, є дуже низькою, тож, вона і не може вплинути на ціну кінцевого продукту. За нашими підрахунками навіть двократне зростання вартості сировини додасть менше 1 % до вартості готового продукту. Тому націлюватися слід на той кінець ланцюжка поставок, який розташовується вже в безпосередній близькості до споживачів. Тільки конфіскація товару, що

помітно здорожчав, зможе заподіяти відчутну шкоду наркокартелю.

Є ще одна причина, через яку вплив на постачальників найчастіше виявляється малоефективним. Зазвичай якщо ціна продажу зростає, то попит має знижуватися. Однак знижується він не завжди однаково. Попит на деякі наркотики є дуже еластичним. Це означає, що навіть у разі невеликого підвищення ціни може статись різкий обвал продажів. На інші ж наркотики попит є нееластичним, тобто споживачі купуватимуть стільки ж само, скільки і раніше, навіть у разі значного підвищення ціни. Виміряти еластичність попиту на наркотики не так-то просто, адже дані за цінами й обсягами споживання не дуже точні і надійні. Однак, судячи з усього, попит на заборонені речовини відрізняється досить низькою еластичністю. Так, еластичність попиту на марихуану становить 0,33 – тобто 10 % зростання ціни знизить споживання всього лише на 3,3 %¹. У разі підвищення ціни на кокаїн на 10 %, кількість споживачів знизиться на 1,7 %, на героїн – менш ніж на 1 %.

Припущення про нееластичність попиту наркотиків за ціною, в принципі, відповідає навіть здоровому глузду, особливо якщо йдеться про речовини, що викликають сильну залежність. Навряд чи людина відмовиться від чергової дози лише тому, що ціна трохи підросла. Аналогічні висновки можна зробити і щодо такої сфери діяльності транснаціональної злочинності, як нелегальна міграція. Очевидно, що попит на ці послуги є настільки ж нееластичним, як і на наркотики. З початку Арабської весни, війни в Сирії, Лівії та Іраку кратне підвищення ціни переїзду до заможної Європи не відбило бажання у біженців шукати кращої долі на чужині.

З нееластичності попиту на незаконні товари та послуги випливають два висновки, які ускладнюють боротьбу зі злочинністю через придушення пропозиції. По-перше, навіть значні успіхи влади у підвищенні ціни на наркотики (або на послуги «транспортування») лише трохи знизять обсяг їх споживання, при цьому державі доведеться витратити колосальні зусилля і ресурси. По-друге, помітне зростання ціни разом із невеликим падінням попиту будуть надалі підвищувати капіталізацію ринку. Ну і який же це «успіх»?

Уявіть, що в якомусь містечку конкуруючі дилери разом продають по кілограму марихуани на тиждень. Один грам коштує 250 грн.², тоді їх сумарна виручка складе 250 000 грн. Посилення поліцейського нагляду змушує дилерів підняти ціни на 10 %, тобто один грам тепер обійдеться в 275 грн. Якщо вірити еластичності, згаданий вище, то попит на товар впаде на 3,3 %, а щотижневий обсяг продажів знизиться до 967 грам. Але загальна виручка зросте вже до 265 925 грн. Успішні дії поліції призвели до зниження попиту, але за рахунок зростання цін обсяг ринку теж збільшився.

¹ Економіка марихуани // Мнения : сайт. URL: <https://republic.ru/posts/1491993> (дата звернення 10.02.2020).

² Купить каннабис в Украине можно в два клика – это легко и недорого, хоть и незаконно // theБабель. URL: <https://thebabel.net/texts/24920-shishki-po-novoy-pochte-prazdnichnye-akcii-i-skidki-kak-v-ukraine-rabotaet-chernyy-rynok-kannabisa-i-kto-s-nim-boretsya> (дата звернення 10.02.2020).

А що, якщо держава зосередиться на попиті? Давайте знову повернемося до нашого містечка і припустимо, що місцева влада провела агітаційно-пропагандистську роботу проти наркотиків: запустили рекламну кампанію, зробила більш доступним відпочинок для молоді, розробила чат-бот тощо. Попит упав. Через це дилери будуть змушені знизити ціни, адже тепер вони боротимуться за значно меншу кількість споживачів. Так знизиться не лише споживання, але й ціни – подвійний удар по ринку наркотиків.

За цією ж логікою можна впливати і на інші нелегальні ринки. Замість того щоб відловлювати шісток, було б значно логічніше відняти попит на пропоновані ними послуги. Це можна зробити як пряником (наприклад, через доступ до медичної реабілітації), так і батогом (через примусове лікування). У будь-якому випадку, якщо знизити кількість бажаючих скуштувати забороненого, то услід за цим зменшиться не лише кількість «таємних стежок», а й ціна на послуги кур'єрів.

Незалежно від галузі – чи то наркотики, міграція, чи щось інше – суть заходів залишається тією ж самою. Вплив на пропозицію лише знижуватиме попит, але збільшуватиме не лише ціни, а й доходи злочинців. А ось вплив на попит призведе до зниження і того, й іншого.

Помилка 2. Спочатку заощадили – потім розплачуємося

Україна – це країна великих можливостей. Але, звісно, не для всіх. Корупція призводить не лише до очевидних негативних наслідків у вигляді обмеження й без того небагатих ресурсів, які має змогу виділити Українська держава на зброю та спеціальну техніку. Вона відлякує від кооперації з нашою державою західні компанії, які є носіями передових технологій. Годі й казати про перспективи України в створенні нових поколінь високотехнологічного озброєння. Високопосадовці визнають, що це ганьба, але грошей все одно немає. Влада не може забезпечити належне забезпечення правоохоронцям.

Однак у будь-якої розсудливої людини заяви про брак грошей викличуть сумніви, особливо якщо вона дізнається, куди зі ангельським спокоєм витрачаються бюджетні кошти. Тут і гелікоптери, і броньовані автомобілі, і бронетранспортери, і катери, і бог зна що ще. Це яскравий приклад того, як влада витрачається на надлишкові силові заходи, абсолютно забуваючи про превентивні. На радість виборцям уряд заявляє, що його головний пріоритет – це забезпечення громадської безпеки, а тому великі закупки, на кшталт гелікоптерів і катерів, пропускають без проблем, а ось до коштів на превентивні заходи ставляться значно стриманіше. Брак коштів у першу чергу позначається на ув'язнених, наркоманах та інших потенційних злочинцях. Цілком зрозуміло, чому суспільство не поспішає забезпечити їм гідне існування. Але такий підхід пізніше обертається досить великими витратами.

Нехай ви заощадите пару мільйонів на програмах реабілітації та освіти

в місцях несвободи. У результаті цього колишні в'язні (хай їх навіть не так вже й багато), яких не навчили професії або боротися із залежністю, швидше знову підуть на злочин, ніж стануть шукати нову роботу. А нові злочини для влади означатимуть ще більші витрати. Оцінити ж ефективність превентивних заходів ні в грошовому, ні в іншому еквіваленті майже неможливо. Хоча, якби отримати цифри на кшталт того, що внаслідок проведення серії освітніх семінарів у школах продаж марихуани скоротився по місту, скажімо, на 25 кг, це мало б неабиякий ефект. Але всі ці цифри – ніщо порівняно з програмами реабілітації наркозалежних. Варто вкласти в них ту ж саму суму – і споживання знизиться на цілих 100 кг. За приблизними оцінками, превентивні заходи до 10 разів ефективніші, ніж силові (частково тому, що націлені на попит, як і зазначено в попередній частині). Суворая правда полягає в тому, що набагато дешевше вилікувати наркозалежного і знайти для нього роботу, ніж ганятися за ним на БТР.

Раніше ми вказували, що раннє попередження приносить державі значно більш відчутну вигоду, ніж боротьба постфактум¹. В іншій публікації ми звертали увагу, що з реалізацією цілей криміналітету в'язниці справляються просто чудово. Влада цілком могла б допомагати молодим людям шукати роботу, а не чекати, поки ті самі знайдуть її – в одному з наркоугруповань. Зрештою, могли б теж трохи витратитися на реабілітацію залежних від рецептурних болезаспокійливих, щоб у результаті вони не пересідали на морфіні, боротися із залежністю від яких значно складніше.

Звісно, легко сказати, що на вирішення будь-якої соціальної проблеми треба більше грошей. Але у випадку з наркотиками їх і без того витрачають чимало – просто витрачають неефективно. Пора б владі змінити пріоритети і припинити скупитися на превентивні заходи.

Помилка 3. Місцеве лікування глобальної хвороби

Наркаторгівля вже давно увійшла в добу глобалізації. Вона стала по-справжньому безмежною і розкинулася на цілі країни й навіть континенти. Не варто обмежувати боротьбу з нею лише територією окремих держав. Існує безліч прикладів, коли успішна антинаркотична політика в одній державі переносила цей бізнес в іншу. Цей тренд відомий як «ефект таргана»: варто вигнати його з одного місця – і він тут же з'явиться в іншому. Так, у 1990-х роках влада Перу домоглася помітних успіхів у боротьбі з культивацією коки, яка після цього абсолютно несподівано почала у великих обсягах рости в Колумбії. Через десять років уже Колумбія позбулася цієї напасті, але тепер знову за рахунок Перу, а ООН знову назвала це «помітними успіхами»². Незважаючи на обидва ці «помітні досягнення», щось не особливо помітно, чого саме вони досягли.

Те ж саме відбувається і з транзитом. Україна, як відомо, є не лише

¹ Гладкова Є. О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні : монографія. Харків : Панов, 2019. С. 108.

² Доклад Всемирного комитета по контролю над наркотиками за 2007 год / ООН. Нью-Йорк, 2008. С. 82.

кінцевим пунктом призначення наркотрафіку, а й державою-транзитером значних обсягів наркотичних засобів. Територію нашої держави використовують переважно як транзитну зону для контрабанди кокаїну з країн Латинської Америки та Європи, героїну – з країн Азії, психоактивних сполук – із Китаю, метадону – з Білорусії та Росії та ін.

Так, територією України проходять канали контрабанди героїну афганського походження до країн Центральної та Західної Європи (т. зв. «Балканський північний шлях») за маршрутом «Афганістан, Пакистан – Іран – Азербайджан – Грузія – Україна – країни Західної Європи» або «Афганістан, Пакистан – Іран – Туреччина (Грузія) – Україна – країни Західної Європи» та т. зв. «Шовковий шлях» за маршрутом «Афганістан, Пакистан, Іран – Азербайджан, Росія, Білорусь – країни ЄС» або «Афганістан, Пакистан, Іран – середньоазіатські країни СНД, Росія, Україна, Білорусь – країни Західної Європи». До європейських країн поставляється кокаїн, виготовлений переважно у Болівії та Перу. Латиноамериканські злочинні угруповання активно використовують чорноморські порти для налагодження поставок наркотичних засобів за допомогою морських контейнерних перевезень.

Синтетичні наркотичні засоби, зокрема мета дон, продовжують надходити з території Росії та Білорусі. Традиційно триває контрабанда на територію України з країн Західної Європи метамфетаміну, МДМА (екстазі) та ЛСД, а ефедрину і сильнодіючих лікарських препаратів – з Румунії та Молдови.

Якщо говорити про контрабандні канали, то т. зв. «Північний маршрут» поставок героїну (з Афганістану через Таджикистан, Киргизію, Казахстан і Росію в Україну і далі в країни ЄС) раніше дійсно пролягав у тому числі і через Донецьку область, але також, наприклад, затримувалися наркоугруповання і відбувалися рекордні вилучення героїну, який надходив у нашу країну по «Північному маршруту» через Сумську область. Тобто у нас є і інші прикордонні області з РФ, які можуть використовуватися міжнародними наркоугрупованнями без додаткових ризиків, пов'язаних із бойовими діями¹.

Не дивно, що влада окремих країн не сильно переймається проблемами поза межами її території. Наркотики – це транснаціональний бізнес, але до цих пір не існує жодного наднаціонального органу по боротьбі з ними. Є, звичайно, Управління ООН з наркотиків і злочинності, але воно так зациклено на придушенні виробництва, що начебто просто не помічає всіх недоліків такої політики. Експерти Управління вітають успіхи кожної країни на цих теренах і у них зовсім не залишається часу на те, щоб подумати, як мало ці успіхи значать для спільної справи. Якби звичайна ТНК аналогічним чином спробувала прикрити свою збитковість досягненнями на якомусь одному ринку, то її акціонери незабаром почали б замислюватись про перенесення свого капіталу в іншу компанію.

¹ В Україні набувають популярності нові наркотики, які продають через інтернет : інтерв'ю з начальником Департаменту протидії наркозлочинності Андрієм Кіхтенком. *112.ua*. 2018. 4 липня. URL : <https://ua.112.ua/interview/v-ukraini-nabuvaiut-populiarnosti-novi-narkotyky-ia-ki-prodaiut-cherez-internet-452279.html> (дата звернення: 02.02.2020).

Причина, через яку ця війна до цих пір триває, полягає в тому, що найбільші «акціонери» ООН – розвинені держави, на які припадає лівова частка голосів, повністю задоволені такою політикою. Країни Заходу, що традиційно споживають найбільшу кількість наркотиків, тільки раді тому, що вся ця метушня відбувається десь далеко від них. Як ми вже відзначали, найефективніше впливати на наркотрафік можна ближче до кінця ланцюга поставок, коли ціна товару стає особливо високою, отже, його конфіскація завдасть картелю найбільшої шкоди. Однак небо над Лондоном або Вашингтоном не роїться бойовими гелікоптерами. США і країни ЄС на своїй території війну з наркотиками ведуть значно більш виважено, ніж в інших країнах. Це означає, що влада ставиться терпимо до наркотрафіку, поки це не призводить до насильства. А щодо менш заможних країн, яким не вистачає поліцейської сили, щоб придушити наркаторгівлю, застосовуються санкції. *Країни-споживачі, які хочуть не дати наркотикам досягти їхніх кордонів, підтримують найжорсткіші заходи боротьби в країнах-виробниках або транзитерах*, абсолютно забуваючи про неефективність такого підходу. У свою чергу, виробники і транзитні країни не розуміють, чому власне вони повинні витратити свої сили й засоби на придушення бізнесу, діяльність якого здебільшого сконцентровано поза їх межами.

Зараз країни починають переглядати своє ставлення до наркаторгівлі, і тому є дві причини. По-перше, через те, що поняття «країна-виробник» і «країна-споживач» розмилися, їх інтереси почали збігатися. Наркотики переважно є хворобою середнього класу, і в міру зростання доходів у країнах, що розвиваються, цей самий середній клас починає споживати їх дедалі більше – на рівні з автомобілями, путівками на море й іншими благами. Одночасно з цим виробництво наркотиків у країнах-споживачах теж зростає. Зокрема, марихуану тепер вирощують у безпосередній близькості до споживача. Синтетичні наркотики взагалі можна приготувати в домашніх умовах. І чим більше зростає виробництво в країнах-споживачах, тим сильніше вони усвідомлюють усю неефективність боротьби із самими постачальниками. Дивлячись на вибухове зростання продажів марихуани у себе на батьківщині, американці зовсім забули про радикальне знищення плантацій у Колумбії і вважають кращою її легалізацію. Довідково: вже 20 північноамериканських штатів легалізували марихуану. На черзі й інші.

По-друге, міжнародна антинаркотична політика розвивається під впливом змін у розстановці сил на світовій арені. Бідні країни, що традиційно вважаються притулком для виробників і продавців наркотиків, поступово зростають і набувають все більшої ваги. Так, у 2000 р. Управління ООН з наркотиків спонсорувалося на 96 % двадцятьма «основними донорами» – здебільшого розвиненими державами. У 2014 р. на них припало вже 60 %, а сума, що залишилася, була надана країнами, що розвиваються¹. Серед них найбільше коштів надали Колумбія і Бразилія, будучи абсолютно

¹ ООН в борьбе с наркотиками и оргпреступностью / Международная жизнь. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/386> (дата звернення 10.02.2020).

незадоволеними силовим вирішенням проблеми. Інші ж країни дотримуються альтернативного підходу. Так, Росія, періодично інвестуючи кошти на ці цілі в ООН, сама проводить досить жорстку антинаркотичну політику. У Китаї міжнародний день проти наркотиків і незаконної наркоторгівлі щорічно відзначається стратами контрабандистів. У країнах, що розвиваються, застосовують не лише «батого», а й «пряники», причому останніх у рази більше.

Помилка 4. Не плутати заборону з контролем

Жодна людина, яка на власні очі бачила жахи наркозалежності, не буде підтримувати легалізацію. Так само є аксіомою те, що якщо влада дійсно хоче контролювати наркозлочинність, вивести картелі з гри і захистити свій народ від цієї біди, то заборони – далеко не найвдаліший вибір. Незважаючи на те, що світова спільнота витрачає щорічно понад 1 трлн дол. на підтримку заборон, з 1998 р. споживання марихуани та кокаїну у світі зросло в півтора рази, а опіатів – узагалі потроїлася. Не схоже, щоб ми досягли хоч якихось успіхів.

Довгі роки легалізацію підтримували здебільшого любителі «травички», а їх головним аргументом було те, що марихуана значно безпечніша, ніж безліч інших дозволених речовин, наприклад алкоголю. Це чиста правда, але для широкого загалу це звучить непереконливо; більшість вважає, що в світі і без конопель (та й інших, більш важких наркотиків) достатньо небезпечних «розваг». Щоправда, в останні роки їх позиція дещо змінилася. Тепер у межах легалізації наркотики розглядають з точки зору не їх безпеки, а, навпаки, шкоди. Інакше кажучи, контролювати поширення наркотиків і забезпечувати здоров'я суспільства буде значно простіше, якщо забрати їх із рук мафії і включити в правове поле.

Як же тоді виглядатиме легальний і керований законом наркоринок? Наркотики тестують на предмет безпечності й міцності, зрозумілою мовою доносять до покупця їх вміст і наслідки, запечатують в упаковку із захистом від дітей і продають в обмеженій кількості особам старше 21 року. Податки надходять до бюджету. Водночас заощаджують на кримінальному переслідуванні. Переконані, що така легалізація не затопить країну наркотиками. Порівняно з цілковитим провалом антинаркотичної політики на інших фронтах, легалізація марихуани себе виправдовує. У спробах заборонити так звані «легальні суміші» влада лише даремно «ганяє тарганів» і «мне повітряну кульку». Нові заборони породжують дедалі більше майже ідентичних товарів-замінників. Постійні заборони синтетичних наркотиків виявилися не лише неефективними, а й небезпечними. На заміну відносно безпечним (якщо їх споживати в невеликих кількостях) придуть значно менш приємні альтернативи. Набагато безпечніше для суспільства буде дозволити невелику кількість офіційно протестованих «синтетичних сумішей», ніж забороняти все.

Схоже, що навіть стосовно важких наркотиків легалізація проявляє

себе з кращого боку. Забрати ці речовини з рук картелів варто хоча б через їх небезпечність для суспільства. Узяти, наприклад, той самий героїн. Хоча країни Європи вважають за краще про це мовчати, деякі з них, у тому числі Швейцарія, Нідерланди та Великобританія, в якомусь вигляді вже його легалізували. Наркотик, звісно, не продається на кожному куті, як марихуана в Нідерландах. Замість цього спеціалізовані клініки отримали право виписувати героїн за рецептом безкоштовно для лікування наркозалежних. Ідея полягає в тому, що за допомогою керованого й обмеженого вживання залежні зможуть поступово «злізти» з нього. Найкраще таку програму реабілітації поставлено у Швейцарії. Надаючи хворим героїн під наглядом лікаря, владі вдалося знизити їх схильність до грабежів та інших злочинів на 90 %¹.

Але це ще не все. Позбавивши ринку цих ключових споживачів, програма реабілітації дозволила зробити його значно менш привабливим для наркоіндустрії з точки зору обсягу попиту. Одночасно з цим потужний удар був завданий і по пропозиції. У деяких пацієнтів героїнова залежність досягла таких жаклих масштабів, що їм доводилося самим продавати наркотик, щоб заробити на чергову дозу. Тепер же вони поза грою: кількість дилерів у країні помітно знизилася, і рядовим покупцям у Швейцарії стало набагато складніше роздобути героїн. Реабілітація наркоманів, що міцно «сиділи» на ньому, дозволила буквально обвалити ринок. Легалізація наркотику в формі суворого лікування під наглядом лікаря породила такий ефект, про який будь-які заборони могли лише мріяти.

Цей досвід зацікавив уряди багатьох інших країн. Не маючи жодного уявлення про те, як боротися зі зростаючою в усьому світі наркозалежністю, вони дотепер вперто продовжують сподіватися на силову політику, що довела свою неефективність. Із кожним роком її наслідки проявляються дедалі більше. Кількість споживачів наркотиків не знижується, а низка раніше дешевих сільськогосподарських культур тепер продається за захмарними цінами. Усе це лише на руку злочинцям. «Повномасштабна війна» лише допомогла створити жорстоку наркоіндустрію з обігом понад 1 трлн дол.

Уже минуло понад століття як людство оголосило наркотикам війну. Але за ці роки нічого не змінилося. Настав час спробувати інші засоби з «усіх доступних», щоб боротися з наркобізнесом. Якщо уряди не змінять антинаркотичну стратегію радикально, умови для бізнесу мафії і далі залишатимуться сприятливими.

Навіть у кращі часи владі доводилося докладати чималих зусиль, щоб придушити глобальний наркобізнес. Картелі дійсно є природженими майстрами в оминанні найрізноманітніших законодавчих заборон. Однак феномен «легальних наркотиків» – це зовсім інша історія. До цих пір найбільшу складність становило виявлення злочинців і припинення їх

¹ Опыт Лозанны: не вылечить наркомана, так хоть помочь! // Swissinfo : сайт. URL: <http://surl.li/bzlw> (дата звернення 10.02.2020).

діяльності. У цій же галузі наркоіндустрії ніхто закон не порушує. Вони просто його випереджають. І як же владі впоратися з цією напастю?

Стаття надійшла до редакції 23.01.2020

Алексей Николаевич ЛИТВИНОВ,

доктор юридических наук, профессор,
заслуженный работник образования Украины
(Харьковский национальный университет внутренних дел)

Евгения Алексеевна Гладкова,

доктор юридических наук, старший исследователь
(Харьковский национальный университет внутренних дел)

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НАРКОПРЕСТУПНОСТИ: ВРЕМЯ МЕНЯТЬ ПАРАДИГМУ

Между наркокартелями и обычными компаниями много общего - от трудностей в управлении персоналом до рисков, связанных с деятельностью интернет-магазинов. Но особенно важно то, что часто все попытки подавить наркоторговлю просто не работают. Почему же тогда власть с легкостью отказывается от неэффективных мер по управлению легальным бизнесом, но настолько инертна в противодействии наркопреступности?

Ключевые слова: наркопреступность, противодействие, картель, дилер, спрос, сбыт, предложение, легализация.

Oleksii M. LYTVYNOV,

Doctor in Law, Professor,
Honored Worker of Education of Ukraine
(Kharkiv National University of Internal Affairs)

Yevheniia O. Hladkova,

Doctor in Law, senior researcher
(Kharkiv National University of Internal Affairs)

COUNTERING DRUG CRIME: TIME TO CHANGE THE PARADIGM

There are many similarities between drug cartels and business companies - from difficulties in managing personnel to risks associated with the activities of online stores. But it is especially important that all attempts to suppress the drug trade simply do not often work. What is the reason that the government easily rejects ineffective measures to manage legal business, but it is so inert in counteracting drug crime?

Key words: drug crime, counteraction, cartel, a dealer, demand, sale, supply, legalization.